

- 505 Fervidus infixo rimatur viscera ferro.
 Imbrasides Pirus Thraces qui in bella comanteis
 Duxerat ex Aeno: hunc contra consurgit in hastam;
 Intorquetque Thoas Aetolus, pectora cuspis
 Dissecat, atque haerens calido in pulmone tepescit.
 510 Emicat inde Thoas, telumque ab pectore vellit,
 Spirantisque uterum districto perforat ense.
 Non tam en arma viri cupido cessere Thoanti,
 Undique nam socio defenditur agmine corpus
 Pugnantum Thracum, atque hastilia longa trementum.
 515 Sic geminos pariter ductores funere acervo
 Sustulit atra dies, Thraces hic, alter Epeos
 Egerat in Phrygiam: hos circum sine nomine Grajum
 Ingens turba jacet, Teucrumque; at viribus æquis
 Interea certant reliqui, reprehendere quisquam
 520 Nec facile: alterutri aut posset concedere palmam,
 Incolumem ab telis Pallas Tritonia siquem
 Per medias ageret pugnantum hinc, inde cohorteis.
 Usque adeo paribusque armis, animisque resistunt
 Hinc, atque hinc, pulchramque petunt per vulnera
 famam.

LIBER QUINTUS.

ARGUMENTUM.

Diomedes Minervæ auxilio strenue rem gerit, pluresque hostium interficit, Venerem ad manum vulnerat in Aneam irruens, quem Apollo nube tectum prælio eripit. Tlepolemus cum Sarpedone congreditur, ab eoque interficitur. Diomedes item ope Palladis Martem in ventre vulnerat, quem ab Iove increpitum Pax sanat.

- Ydidae interea divinum in pectora robur
 Indidit, atque animos Pallas, nec saevior alter
 Confertas acies Teucrorum, atque agmina turbat,
 Qui ex capite, atque humeris, galea, cly-
 peoque corusco
 5 Multa ardet flaminna, Oceani ceu lotus ab unda
 Sanguineo exurgens collucet Sirius igne.
 Hunc Dea per campos, qua confertissima pugna,
 Ire jubet, forte hic Dares, qui dition unus
 In Teucris erat, atque probus, magnique Sacerdos
 10 Vulcani, geminam prolem invitusque, dolensque
 Miserat in pugnam, armorum, Martisque peritos,
 Idæum, Phegeumque: pedes prior, alter ab alto
 Pugnabat curru: hic hastam Diomedea contra
 Stridentem jacit, illa humerum super irrita lœvum
 15 Evolat; at non Tydidae frustrata per auras
 Cuspis iit, juvenis sed pectora perforat ictu.
 Volvitur ille excussus humili: fugit illicet Euris
 Ocyor Idæus, nec fratrem ulciscier audet,

V. 6. Sanguineo. Hanc comparationem adhibuit Virg. in 10.

Nec meminit biiuges , pictos neque flectere currus.
 20 Illum Vulcanus , misero solatia patri ,
 Nube cava tegit , ac magno tutum eripit hosti .
 Ast heros sociis ad naveis vertere charis
 Mandat equos , volucresque rotas , fulgentiaque arma .
 Obstupuere animis cernentes talia Troes .
 25 At Pallas fratrem adloquitur sic callida Martem :
 Mars age , pernicies hominum , Grajosque sinamus ,
 Dardaniamque manum sese inter cernere ferro ,
 Vicerit is , cui fata dabunt , ac Jupiter æquus :
 Sic effata Deum vicini ad fluminis undam
 30 Florenti locat in ripa . Dant terga Pelasgis
 Dardanidæ subito , ac toto cæduntur in agro .
 Magnus Halizonum ductorem exturbat Atrides
 Sublimi ab curru , telumque in pectore figit :
 Idomeneus Phæstum Boro de Mæone natum ,
 35 Scandentemque rotas ingenti dejicit ictu
 Dextrum humerum subter , terram petit ore cruento
 Ille ruens , & nigra oculos circumtegit umbra .
 Exanimum famuli spoliant : Menelaus Atrides
 Progenitum Strophio telo prosternit acuto
 40 Pectora transfossum , nec virginis arma Dianæ ,
 Profuit aut misero quicquam , quod montibus olim
 Venator cursu , & longe fallente sagitta
 Aut pavidum leporem , aut rabidos incesseret apes :
 Meriones Phereclum fugientem cuspide sistit
 45 Harmonidæ prolem , multa quem instruxerat arte
 Ligna secare manu , atque omneis convertere in usus
 Docta Minerva , rateis Paridi molitus & ipse est ,
 Heu Trojæ caput ingentum , causamque malorum ,
 Perniciemque sibi , Divum qui oracula lœvum
 50 Torserit in sensum , demens : huic ile sub imum
 Hasta subit , petit inflexo tum poplite terram
 Multa gemens , tristemque animam sub Tartara fundit .
 Ast Antenoridem Pedæum , pulchra Theano
 Quem placitura viro tectis nutriverat altis

55 Dilectam ut prolem , quanquam de pellice natum ,
 Phylides petit , hasta truci subit occiput ictu ,
 Purpureamque ima linguam ab radice revellit ,
 Oraque pervadit , tum corpore labitur ægro ,
 Et gelidum chalybem moriens premit ore tenaci .
 60 Hypsenor magni Dolopionis inclyta proles ,
 Quem numen veluti summo dignantur honore
 Dardanidæ addictum sacris , temploque Scamandri ,
 Eurypili fugiens humerum percussus ad altum
 Ense cadit , procul ab reliquo stat corpore in agris
 65 Dexteræ trunca , micant digiti , ferrumque retractant ,
 Ferrea nox oculos olli nigra obruit umbra .
 Talia per campos ; at non Diomedea nosses ,
 Trojanasve scias , aciesve sequatur Achivas .
 Non sic aggeribus ruptis quum spumeus amnis
 70 Fertur in arva ruens cumulo , camposque per omneis ,
 Et sata lœta boum sternit , juvenisque labores ,
 Nec patitur pontem , quum Jupiter humidus Austris
 Torquet aquosam hiemem , & cœlo cava nubila rumpit .
 Usque adeo furit in mediis , atque agmina turbat .
 75 Non tulit has furias , stragemque Lycaone natus ,
 Incurvosque arcus contra , celeremque sagittam
 Tydidem intendit : liquidas volat illa per auras ,
 Figitur atque humero , lorice quo dabat aptum
 Commissura locum , & partem pervadit utramque .
 80 Tum manus , & nigro foedatur sanguine thorax .
 Pandarus exultans , hac , hac toto impete Troes ,
 Ingruite , exclamat , Tydidem hæc dextera lætho
 Pene dedit , Grajos qui inter fortissimus audit .
 Haud etenim dura confossus cuspide vivet
 85 Ille diu , vere ab Lycia tellure profectum
 Jupiter hæc quondam si me in certamina adegit .

V. 65. *Dexteræ trunca*. Quia simile de Tymbro Virg. in 10.
 V. 69. *Quum spumeus amnis*. Comparationem hanc imitatus est
 Virgilii partim in 2 , partim in 9.

Talia jactabat, læthali nec tamen ictu
 Tydideum domuisse datum, retro ille Pelasgum
 Inter equos, interque rotas pede restitit altas,
 90 Tum sic adloquitur Sthenelum: Capanæja proles,
 Huc propera, atque humero hoc Lyciam convelle
 sagittam.
 Actutum paret Sthenelus, currumque relinquit,
 Eximit atque manu ferrum, tum largus utrinque
 It crux, & tenuis tunicas, atque inficit artus.
 95 Ast heros cœlum adspectans sic voce precatur:
 Audi me, armipotens Pallas, Jove nata parente.
 Siqua tuis unquam auspiciis victoria Tydeo,
 Contigit aut nobis duro in certamine, nunc o
 Aspera virgo fave, telique venire sub ictum
 100 Trojanum concede virum, qui vulnere nostro
 Gestit ovans, nec me cœlesti vescier aura
 Posse diu jactat. Clamantem talia Pallas
 Audit, ac subitum immisit per membra vigorem,
 Perque manus, celeresque pedes, dein talibus infit:
 105 Macte nova virtute, Phrygesque invade superbos,
 Namque patris vireis, patriumque in pectora robur
 Indidimusque tibi, & quæ nunc obducta tuent
 Mortaleis hebetat visus, dimovimus umbram,
 Divorum, atque hominum veros ut noscere vultus
 110 Pugnantum possis, nec tu immortalia contra
 Numina ferre manum, telumve impellere tenta,
 Idaliam præter Venerem, quam cuspide acuta
 Nil violare veto. Tantumque effata recessit.
 Tydides subito medios contendit in hosteis
 115 Terque, quaterque magis firmatis robore membris,
 Ac veluti pastor per ovilia plena leonem
 Quum ferro petit, at penitus non conficit ictu,

V. 107. *Et quæ nunc obducta.* Hæc ab Diomede ad Æneam
 transulit Virgilius Æneid. 2. Aliter enim nec Venerem adspicere,
 nendum ferro invadere potuisset.

Tam magis acrem animum, ingenteisque exsuscitat iras.
 Ille fuga stabula alta petit, fremit horrida circum
 120 Bellua, lanigerumque pecus mactatque, trahitque,
 Horrendum visu, ac toto grassatur ovili.
 Haud secus Iliacis Diomedes sævit in agris,
 Astynoumque hasta percussum ad pectora, & ense
 Percussum magno prosternit Hypenora Regem,
 125 Atque humerum ab dorso, & molli ab cervice revellit.
 Inde ruens Polyidum, & fortè sternit Abantem,
 Eurydamante satos, cui præscia munere Diuum
 Somnia nosse datum; sed non per somnia tristem
 Gnatorum infelix valuit prænoscere casum.
 130 Phænopus hinc prolem geminam, solatia tota
 Longævi patris, Xanthumque, Thoonaque ferro
 Dejicit. Ah luctus misero, mœrorque parenti,
 Cui charos iterum licuit non cernere vultus,
 Nec reduces inter pingueis partirer agros,
 135 Quæsitas & opes. Chromium his, & Echemona magnum
 Laomedontiadæ Priami duo pignora jungit,
 Atque bovis veluti, aut pascentis prata juvencæ
 Cervicem super accumbens vorat ore cruento
 Torva fremens leo, Priamidas sic fervidus heros
 140 Deturbat curru, & fulgentibus exuit armis.
 At satus Anchisa furia commotus acerba
 Per medias graditur turmas, strepitumque frementum,
 Vestigatque, Lycaonides si qua ampla per arva
 Occurrat sibi, quem cernens sic voce profatur:
 145 Pandare, quo tibi jam nervi, volucresque sagittæ,
 Et nomen Lyciis quæsitum in saltibus ingens?
 Huncne potes nostras turbantem cœde phalanges
 Ferre virum? sive ille hominum, sive ille Deorum
 Gente satus, merito qui forte orbatus honore,
 150 Tot Troum indignans animas demiserit orco,
 Nam gravis ira Deum est. Jactanti talia, contra
 Pandarus hæc: O Teucrorum clarissime ductor,
 Tydidæ hinc veros videor mihi cernere vultus,

Prælongamque hastam , & clypeum , biiugesque fre-
menteis .

155 Quis tamen an falsa lateat sub imagine numen
Scire potis ? Tydei certe si filius ille est ,
Haud unquam , reor , hæc Divum sine numine præstat .
Est Deus hic , Deus hic quisquam , immortalia circum
Pectoraque , atque humeros tenui caligine tectus

160 Pugnatori adstat , pellitque ab corpore tela ,
Num nostro potuit demitti in Tartara ferro ?
Percussumne humero an saltem dare terga coegi ?
Divi , inquam , prohibent , infensaque numina Teucris .
Sed nec equi , currusve mihi : bis quinque corusco

165 Ære residentis genitoris in ædibus amplis
Arte laboratos multa , tectosque reliqui .
Bis denum hos circum præstantia corpora equorum
Hordeaque , & solitas carpunt præsepibus herbas .
Atque senex rerum expertus , Martisque Lycaon .

170 Plura quidem mandata dabat , biiugesque , rotasque
Iliaca in pugna jussit me opponere Grais .
Visum aliter nobis , ne fors siqua aspera septis
Murorum Teucros , sociumque includeret agmen ,
Pabula deficerent , plena ad præsepio suetis

175 Gramina lecta manu , atque herbas gustare recenteis .
Sic pedes hoc veni , (satius parere fuisse
Hortanti genitori) arcu , Lyciisque sagittis ,
Et pharetra instructus , quæ pondus inutile nobis
Heu toties fuerant instanti in Marte futura .

180 Namque Atreo , Tydeoque satum configere acuta
Cuspide conatus , nigrum ex utroque cruentum
Manantem vidi ; ast animas auferre nequivi ,
Iram acui magis , atque accendi vulnere vireis .
Infaustis ideo alitibus , Divisque sinistris

185 Servatosque diu , fixosque penatibus arcus
Diripui Trojæ pinguis venturus in agros ,
Quos , si iterum patriam Lyciam , dulcisque parenteis ,
Et charam uxorem , liceatque revisere gnatos .

Hoc humeris caput hostilis mihi demetat ensis ,
190 Confractos nisi ego crepitantibus ussero flammis ,
Frustra humeris onus , inventos neque Martis in usus .
Dixerat hæc , placido Æneas cui Trojus ore :
Ne tu , ait , hæc loquere , hinc aberis non , chare ,
priusquam
Curribus hanc , & equis ab nostro avertere pestem
195 Conemur campo : hos propera descendere currus .
Experiere , cito quam se per grama cursu
Troes agant biiuges , seu adversos tendere in hosteis ,
Sive secare fuga campos juvet , ab Jove rursum
Contigerit Tydei si fors victoria gnato .

200 Hæc Anchisiades , cui talia Pandarus infit :
Parebo hortanti ; at currum , volucresque jugaleis
Ipse regas , nota aut ruere , aut consistere voce
Quandoquidem soliti , totos ne forte per agros
Correpti subita curenst formidine , in urbem

205 Si fugere expeditat , murosque redire sub altos ,
Mirati vocem insuetam , ductumque magistri .
Propterea currum , & pictas modereris habenas
Tu magis , hostem nos ferro excipiems acuto .
Vix ea , descenduntque rotas , campoque feruntur

210 Tydidem contra , Sthenelus cui talia fatur :
Tydeo gnate viden' quanto par nobile cutsu
Te petit heroum ? procul hinc suge : Pandarus alter ,
Alter Acidaliæ Veneris de sanguine cretus
Æneas Anchisiades , queis martius ardor ,

215 Parque animi robur . Suadentem talia ductor
Audit Ætolus , torvoque hæc addidit ore :
Mene fugam capere ? aut magnum Diomedea jacter
Terga dedisse sibi Trojano ex agmine quisquam ?
Sunt mihi adhuc solidæ robusto in corpore vires ,

220 Nec trepidare sinit præsenti numine Pallas .
Sed nec equi , currusve placent , pedes obvius ipsis
Ire paro : non hos geminos ad Pergama retro
Cornipedes referent , si fatum effugerit alter .

Tu (mihi si armipotens dabit hanc Tritonia laudem,
 225 Utrumque ut possim fulgenti sternere ferro)
 Hos biiuges ubi suspensis religaris habenis
 Mitte, precor, procul & campis avertere bigas
 Trojani Æneæ nostra in tentoria cura.
 Illorum quoniam veniunt ab semine equorum,
 230 Quos rapti pretium Ganimedis Jupiter olim
 Altitonans Troy dederat, nec enim axe sub alto
 Nobilior stirps ulla fuit. Clam Dardanus heros
 Hinc Rege, immissis suscepit semen equabus.
 Sex olli geniti, quatuor præsepibus altis
 235 Crebra lavat, multaque sinit pinguescere avena.
 Hos gnato geminos pugnas concessit in acreis.
 Si tulero hos, feriam sublimi vertice cœlos.
 Hæc ait, Æneas, claroque Lycaone natus
 Interea adproperant, prior & sic Pandarus infit;
 240 Haud euidem potui, Danaum fortissime, telo
 - Te volucri, & Lycia nuper domuisse sagitta,
 Experiar mage sit ferro penetrabilis hasta.
 Dixit, & ingenti contorsit turbine pinum,
 Perque moras clypei septemplicis ærea cuspis,
 245 Thoracemque meat varium, atque hinc lassa resedit.
 Pandarus, hoc habet, exclamat, percussus ad ile
 Æternum decus huic dextræ, metuende, jacebis.
 Errasti, miser, haud ulla formidine pulsus,
 Dux Ætolus ait, sed non vos Ilion ambos
 250 Excipiet reduces, quin fatis debitus alter
 Invictum effuso satiarit sanguine Martem.
 Dixerat, intorsusque hastam, quam Pallas in ora,
 Inque viri nasum, atque oculos direxit ovantis,
 Extremamque olli linguam rigido abscidit ære,
 255 Perque imum egreditur mentum, de curribus altis
 Tum non sponte ruit: super arma dedere fragorem
 Splendidaque & varia, atque animam sub Tartara fundit.
 At Trepidos biiuges subito in discriminé linquens
 Irruit Æneas, corpusque tuetur amici

260 Et clypeo ingenti, & longa fortissimus hasta,
 Atque leo veluti parteis se vertit in omnes
 Vociferans, mortemque oculis, ferroque minatur.
 Tydides procul immani stans pondere saxum
 Corripuit facile, adversumque intorsit in hostem.
 265 Non illud magno ab terra convellere nisu
 Bis gemini auderent juvenes, quos haec daret ætas,
 Percusamque viri coxam, nervosque refregit
 Labitur in genua Æneas, terræque recumbit
 Robusta innixus dextra, tum lumina densis
 270 Turbantur tenebris, luxque olli extrema fuisse,
 Diva parens nisi prostratum complexa lacertis
 Fovisset gremio, & nitido obtexisset amictu
 Subductum pugna, & furiis Diomedis acerbi.
 At mandatorum Sthenelus non immemor, acreis
 275 Linquit equos, subitusque ruens in castra comanteis
 Æneæ biiuges Teucrorum ex agmine abegit,
 Deipiloque dedit tentoria ad alta ferendos,
 Quem reliquos super ingenti dignatur honor,
 Moribus, atque ætate parem; dein concitus heros,
 280 Ad proprias iterum turmas, currumque reversus
 Tydideum cursu adsequitur: forte ille per agros
 In Veneris numen furiata mente ruebat,
 Quippe Deam imbellem, nec pugnarum arte cruenta
 Noverat insignem, qualis Tritonia virgo,
 285 Sanguineque, & tristi gaudens Bellona ruina.
 Ergo manum Divæ ferrata cuspide pungit
 Mollem, lacteolam tenui sub veste latenter,

V. 265. Non illud. Unde natum Virgilianum illud saxum in 12.
 Hinc lepide Juven. Sat. 15.

„ Nec hunc lapidem quali se Turnus, & Ajax,
 „ Vel quo Tydides percussit pondere coxam
 „ Æneæ, sed quem valeant emittere dextra
 „ Illis dissimiles, & nostro tempore natæ.
 „ Nam genus hoc vivo jani decrescebat Homero.
 „ Terra malos homines nunc educat, atque pusillor.

- Quam ternæ adsiduo Charites nevere labore.
 Tum cute rescissa immortali ab corpore fluxit,
 290 Non sanguis , nec enim summorum corpora Divum
 Sanguine concrescunt , suetas mortalibus escas
 Non illi soliti , aut gustare liquentia vina ,
 Verum Ichor , qualis Divis solet esse beatis .
 Illa dolens gnatum viridanti in gramine linquit ,
 295 Quem multa obductum caligine Phœbus Apollo
 Præstítit incolumem , Danaum ne forte jacentem
 Quis peteret ferro , atque animam demitteret orco .
 Tydides torvum infrendens : Quid , bellula , clamat ,
 Huc ades ? arma viris , pugnasque relinque cruentas .
 300 Cura tibi insanos juvenes , molleisque puellas
 Decipere , & choreis , blandisque præesse hymenæis .
 Sic ait , illa altos fundens è pectore questus
 Secessit campis , mœrentem amplectitur Iris ,
 Abducitque procul strepitu , manus ægra tumescit
 305 Interea , & molleis livor niger inficit artus .
 Prospicit hinc lœva Martem de parte sedentem .
 Olli hastam , currumque atra caligine nubes
 Densa tegit , supplex lacrimis cui fatur obortis
 Alma Venus : Siqua est nostræ tibi cura salutis
 310 Frater equos , currumque mihi lagire precanti ,
 Quo Superum veniam in sedeis , & culmina Olympi ,
 Vulnere nam crucior , Tydei quo filius asper
 Multavit miseram : Divos pugnarit in omneis
 Ille furens , summumque Jovem . Sic deinde loquuta
 315 Concessos scandit currus , Thaumantias una
 Et scutica , & pictis bigas moderatur habenis .

V. 290. *Non sanguis.* Deorum corpora longe nostris puriora , ac defæcatiora esse Homerus , & omnes Antiqui Philosophi crediderunt , unde illud Velleii apud Tullium Diis non corpora , sed quasi corpora esse , nec sanguinem , sed quasi sanguinem . Quin & priores Ecclesie Patres Platonicis opinionibus imbutos ignea , & ærea corpora Dæmonibus , & Angelis tribuisse alibi multis eorum testimonis firmabimus .

- Ut ventum ad cœlos , Divorumque aurea templa ,
 Cornipedes Iris satra ad præsepio dicit .
 At Dea solicitæ gremium complexa Diones ,
 329 Aspice , ait , laceramque manu , plagamque rubentem ,
 O Genetrix , hoc me violavit vulnere sævus
 Tydides , charum Æneam subducere pugnæ
 Dum propero , ingenti percussum pondere saxi .
 Non etenim in Teucros Danai jam bella comantes ,
 325 Sed Divum cum gente gerunt . Sic fatur , at ipsam
 Lugentem mater niveis amplectitur ulnis ,
 Demulcensque manu , perfer , charissima , dixit ,
 Plura alii quondam , gravioraque Cœlicolarum
 Pertulerunt , hominum generi dum sæpe faventum
 330 Numina dissensere Deum . Mars ferreus ipse
 Vinctus Aloida ab gemino , fortique Ephialte ,
 Atque Oto mensem , ac solidum permansit in annum ,
 Constrictus nodis , caveaque inclusus ahena .
 Æternumque miser jacisset carcere cæco ,
 335 Ni prope confectum hortatu , ductuque Eribæ
 Mercurius tetro furtim eripuisset ab antro .
 Pertulit & Divum Regina tricuspidè telo
 Amphitruoniadæ ad dextram percussa papillam ,
 Tormenti genus ! Infernum quid , gnata , Tyrannum
 340 Commemorem ? Stygiæ primo quem in limine portæ
 Idem humero est ausus volucrī violare sagitta ,
 (Ille citus cœlos , fraternaque templa petivit ,
 Pectoraque , & crudo percussus membra dolore ,
 Quem Pæon facile sanavit suavibus herbis ,
 345 Mortali nec enim fuerat de semine cretus)
 Improbus , atque audax , laudi qui duxerit , omni
 Crimine fodari , Superosque lacessere telis .
 Palladis in te nunc jussu desævit atrox
 Tydides , non ille memor , prudensque futuri .
 350 Haud etenim longos vitam producere in annos
 Fas cuiquam , magnos ausus , qui spernere Divos ,
 Vel sacra temerare manu , nec cæde reversum

- Blandi illum ad genua gnati dixere parentem :
Id metuat saltem secum ne fortior alter
355 Te, Dea, congressus victricibus exuat armis,
Et vacuos complexa thoros, complexaque natos
Ægialæa dolens proles pulcherrima Adrasti
Defeat indigno Diomedea funere raptum,
Virgineam niveo posuit cui e pectore zonam.
360 Hæc memorat, simul humorem Dea pulchra fluentem
Ambabus tergit manibus, pellitque dolores.
At Superum Regem Pallasque, & candida Juno
Conveniunt, prior & Patrem Tritonia blandis
Adgreditur dictis : Veneris miserere dolentis,
365 O genitor, namque Argivam officiosa puellam
Semiviro cuidam dum fœdere necit amoris,
Hortaturque manu mulcens, ut fida maritum
Æquoreum per iter, Phrygiasque sequatur ad oras,
Aurea lacteolam perstrinxit fibula volam.
370 Sic ait insultans, subrisit maximus olli
Divorum pater, atque hominum, Cypriamque benignis
Adloquitur verbis. Non te, charissima, pugnæ,
Armaque dura decent, ea Martis munera sunto,
Palladis aut sœvæ : tibi blanda accendere amantum
375 Jurgia concessum, atque animos Divumque, hominumque
Imperio regere, & placidis exurere flammis.
Interea Æneam Diomedes numine quanquam
Protectum Phœbi ter ferro invadere pergit.
Ter Deus audentem vi reppulit, ultima tandem
380 Tentantem increpitat, torvoque hæc intonat ore:
Tydeo gnate, quid æthereis contendere Divis
Audes mortalis? nec enim stirps una Deorum est,

V. 371. *Cypriamque*. Ita dicta Venus a Cypro insula, ubi singulariter colebatur, unde illa apud Virgilium
,, Est Paphes, id aliumque mihi, sunt alta Cythera ,.
V. 379. *vi reppulit*. Primam in eo verbo produxit etiam quandoque Virgilius :
,, Reppulit, & geminos erexit crinibus angueis , in 7.

- Terrigenumque hominum, similisve in pectore virtus.
Cede loco. Hæc inquit: retro vestigia torsit
385 Iratum veritus Phœbum Ætolus Diomedes.
Ast Anchisiadem pugna procul egit Apollo
Pergameam in sedem, atque sibi surgentia templa.
Hic olli nemorum cultrix soror, almaque mater
Solicitæ lectis curabant vulnera succis;
390 Nube Deus tenui; at vacuam sine viribus umbram
In faciem Æneæ (visu mirabile monstrum)
Dardaniis ornat telis, quam Troja propter,
Atque Argiva manus magno turbante tumultu
Undique concurrunt: cæduntur pectora circum
395 Tergora magna boum, atque leves sine pondere parvae.
Tum Phœbus Martem indomitum sic ore lassedit:
Mars, hominum domitor, Tydidem avertere campis
Nonne voles? trux ille Jovem pugnaret in altum.
Nec Veneris violasse manum satis: insuper in me
400 Terque, quaterque ruit demens, & robur, & arma,
Membraque par Divis, nec plura effatus in arceis
Pergameas properat, Xanthum, pugnasque relinquens.
Mars subito dios vultus, mentitur & ora,
Fitque Acamas Thracum ductor, totosque per agros
405 Priamidas vocat in pugnam, clamatque tremendum:
O summo dilecta Jovi, Priameja proles,
Cessatis trepidi, & Graiis succumbere telis
Adspicitis Teucros, portarum ad limina donec
Agmina tota ruant? jacet, en, fortissimus armis
410 Æneas Anchisiades, nos Hectora juxta

V. 390. *Nube Deus*. Versus Virgiliani ex hoc loco desumpti
in 10. ubi Turno similem Æneæ umbram Juthurna soror objicit.

V. 399. *Violasse manum*. Proprie violasse dicitur. Quid enim
magis sacrum, & colendum Diis ipsis? Unde Virgilius Diomedem
ipsum ita loquentem inducit in 11.

,, Quum ferro coelestia corpora demens
,, Appetii, & Veneris violavi vulnere dextram ,.